

Katarzyna Ziola-Zemczak

KLASY

7-8

i

1-4

LICEUM

OPRACOWANIE

DZIADY

Adam Mickiewicz

SZKOŁA TWÓRCZEGO
CZYTANIA

- ✓ inspiruje
- ✓ poszerza horyzonty
- ✓ porządkuje i utrwala wiedzę

Katarzyna Ziola-Zemczak

OPRACOWANIE
DZIADY

Adam Mickiewicz

WYDAWNICTWO

Przed lekturą

CZYTAJ I PYTAJ

Młodość, miłość, przyjaźń, bunt, poezja, walka z Bogiem i samym sobą – wszystko to znajdziesz w dramacie Mickiewicza. A także: ważne pytania dotyczące nas jako społeczeństwa i narodu. Nie traktuj lektury *Dziadów* jako nudnego obowiązku – przekonasz się, że to świetne dzieło.

1. **Zapomnij** o tradycyjnym sposobie prezentowania świata: związku przyczynowo-skutkowym między wydarzeniami, logicznym następstwie zdarzeń, tradycyjnym bohaterze. Tego w *Dziadach* nie znajdziesz.
2. **Przygotuj się** na szybkie zmiany – scenerii, konwencji, tematu, nastroju.
3. **Czytaj przypisy** – podczas lektury często je pomijamy, a szkoda! Przekonaj się, jak wiele można wyczytać z przypisów.
4. **Zaznaczaj fragmenty**, które sprawiają ci najwięcej kłopotów (nie podobają ci się, nie rozumiesz ich, irytują cię). Zastanów się, z czego to wynika. Zaznaczaj także te, które szczególnie ci się spodobały.
5. **Zbieraj cytaty**. W *Dziadach* znajdziesz wiele cytatów, haseł i określeń, które weszły na stałe do naszego języka, a także te, które według ciebie zasługują na odkrycie.
6. **Wyobraź sobie** *Dziady* jako musical. Sam poeta, pisząc dramat, „myślał operą”, jak to określił jeden z badaczy literatury. Podobno marzył, by muzykę do jego dzieła stworzył Fryderyk Chopin. Czytając, zaznaczaj muzyczne partie dramatu, m.in. śpiewane fragmenty

KILKA ZNANYCH CYTATÓW

*Ciemno wszędzie, głucho wszędzie,
Co to będzie, co to będzie*

*Kto miłości nie zna, ten żyje szczęśliwy,
I noc ma spokojną, i dzień nietęskliwy*

*Kobieto! puchu marny! ty wietrzna
istoto!*

Daj mi rząd dusz!

*Nazywam się Milijon – bo za miliony
Kocham i cierpię katusze*

A imię jego będzie czterdzieści i cztery

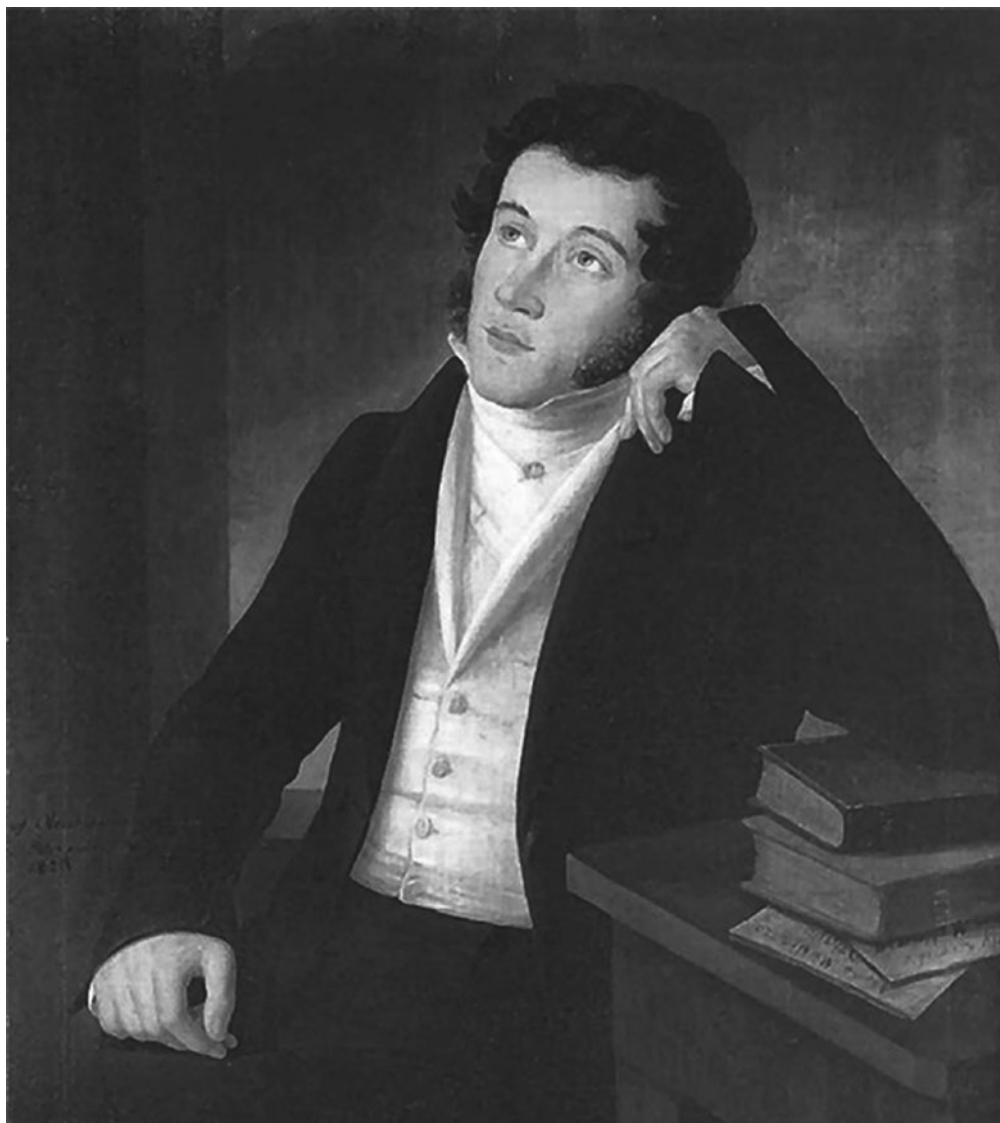
*Czym jest me życie?
Ach, jedną chwilką!*

Nasz naród jak lawa

spowiedzi Gustawa, pieśni więźniów, sceny z muzyką w tle itp. Zaproponuj własną ścieżkę muzyczną do wybranych części lub fragmentów, np. do cz. II lub IV.

7. Sprawdź, co czytali młodzi romantycy – w IV cz. *Dziadów* jest mowa o „książkach zbójeckich” (czyli zabójczych) – to lektury, w których rozczytywało się pokolenie Mickiewicza, zwróć uwagę na ich tytuły i autorów, a jeśli chcesz, przeczytaj choćby ich fragmenty.

8. Przygotuj listę książek lub filmów ważnych dla twojego pokolenia. Porównaj je z lekturami romantyków.

Józef Oleszkiewicz, *Portret Adama Mickiewicza*, 1828

Adam Mickiewicz

Curriculum vitae

1798–1855

ADAŚ Z NOWOGRÓDKA

Przyszedł na świat 24 grudnia, można więc powiedzieć, że sam wybrał sobie imię. Jako miejsce jego urodzenia wskazuje się Zaosie, gdzie znajdował się dwór należący do rodziny Mickiewiczów, albo Nowogródek (obie te miejscowości na terenach dzisiejszej Białorusi) – dokładnie nie wiadomo, bo nie zachowała się metryka chrztu Mickiewicza. Rodzice przyszłego wieszcz (Mikołaj Mickiewicz i Barbara z Majewskich) wywodzili się z drobnej szlachty. Ojciec Adama miał praktykę adwokacką w Nowogrodku.

Dzieciństwo przyszłego poety można sobie wyobrazić jako szczęśliwe – piękna okolica (Niemen, jeziora, lasy), białoruski folklor, którego echa w postaci legend, opowieści i ballad rozbudzały wyobraźnię przyszłego poety, nauka w nowogrodzkiej szkole prowadzonej przez dominikanów. Z dziecięcych lat zachował wspomnienie przemarszu wojsk Napoleona zmierzających do Rosji (echa tego wydarzenia odnajdziemy w *Panu Tadeuszu*).

POLSKA, LITWA, ROSJA CZY BIAŁORUŚ?

Mickiewicz urodził się w okolicach Nowogrodka, na ziemiach objętych wówczas zaborem rosyjskim. Niegdyś należały do Wielkiego Księstwa Litewskiego, obecnie znajdują się w granicach administracyjnych Białorusi.

CHMURY NA HORYZONCIE

Mickiewiczowie nigdy nie byli bogaci, a ich sytuacja pogorszyła się jeszcze po śmierci Mikołaja (1812) – Barbara została wówczas sama z trzema nieletnimi synami oraz długami... Adam próbował ratować domowy budżet korepetycjami. Sam nie był wybitnym uczniem. Przerwy w nauce, a przy tym dość słabe zdrowie sprawiły, że powtarzał klasę. Porażką zakończyły się jego starania o przyjęcie na studia medyczne w Wilnie.

STUDENT Z WILNA

W 1815 roku rozpoczął studia na Uniwersytecie Wileńskim – mógł sobie na to pozwolić dzięki stypendium, którego warunki były proste: dwa lata pracy we wskazanej szkole za każdy rok studiów. To były piękne czasy. Uniwersytet Wileński tętnił życiem, miał świetnych wykładowców i świetną młodzież. Kwitło życie naukowe, ale i towarzyskie, łączyły się przyjaźnie na całe życie, powstawały też tajne stowarzyszenia,